

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków, 3 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokółant st. sekr. sąd. Aleksander Powroźnik

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Krakowie 20 października 2015r. spraw z powództwa E. D. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę:

1. 259.703,45 zł z odsetkami

I zasądza od pozwanej na rzecz powódki 211.200 (dwieście jedenaście tysięcy dwieście) zł z ustawowymi odsetkami od 3 kwietnia 2014r. wraz z kosztami postępowania 17.000 (siedemnaście tysięcy) zł;

II oddala żądanie zapłaty 1.845 zł z odsetkami od 24 sierpnia 2013r. i 46.658,45 zł z odsetkami od 3 kwietnia 2014r.;

2. o zapłatę 216.545 zł z odsetkami

I zasądza od pozwanej na rzecz powódki 211.200 (dwieście jedenaście tysięcy dwieście) zł z ustawowymi odsetkami od 4 kwietnia 2014r. wraz z kosztami postępowania 20.800 (dwadzieścia tysięcy osiemset) zł;

II oddala żądanie zapłaty 1.845 zł z odsetkami od 24 sierpnia 2013r. i 3.500 zł z odsetkami od 4 kwietnia 2014r.

UZASADNIENIE

Powodowy nabywca przedmiotów egzekucji sądowej wniósł o zasądzenie w od pozwanego zastawnika (w obydwu połączonych sprawach):

1. 211.200 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie przez pozwanego zastawnika z walca drogowego marki (...) (oznaczanego dalej jako walec (...)) w okresie od 22 sierpnia 2012r. do 9 sierpnia 2013r. (352 dni) wg stawki 600 zł dziennie,

2. 46.658,45 zł tytułem odszkodowania za uszkodzenie walca A w trakcie władania nim przez zastawnika,

3. 1.845 zł tytułem zwrotu kosztu oceny stanu technicznego odzyskanego walca,

4. 211.200 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie przez zastawnika z walca marki A. (...) o nrze (...)(oznaczanego dalej jako walec B) w okresie od 22 sierpnia 2012r. do 9 sierpnia 2013r.,

5. 3.500 zł tytułem odszkodowania za uszkodzenie walca B w trakcie władania nim przez zastawnika,

6. 1.845 zł tytułem zwrotu kosztu oceny stanu technicznego odzyskanego walca,

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11 kwietnia 2011r. pozwany zawarł ze swoim dłużnikiem umowy zastawnicze obciążające zastawem rejestrowym m.in. dwa walce drogowe dłużnika (oznaczone wyżej jako A [k.130]. i B [k.130 akt IX.GC.329/14]). Dzień później zastawy zostały wpisane do rejestru zastawów.

Umowami z 4 kwietnia i 10 czerwca 2011r. dłużnik zawarł umowy zastawnicze z konsorcjum pięciu banków spółdzielczych [k.4,6 akt Km.4225/12], którymi na rzecz B. S.w Z. (działającego na rzecz pozostałych uczestników konsorcjum) ustanowił zastaw rejestrowy na innych trzech walcach i na koparce gąsienicowej [wpisy do RZ k.9-19 akt Km.4225/12].

W maju i czerwcu 2012r. w toku egzekucji prowadzonej z wniosku BS w Z. (oznaczanego dalej jako wierzyciel egzekwujący) przeciwko zastawcy komornik zajął koparkę i jeden z walców zastawionych na rzecz wierzyciela egzekwującego [protokół ponownego zajęcia z 26 czerwca 2012r. k.35 akt Km.4225/12]. Pismem 27 czerwca 2012r. [k.38 akt Km.4225/12] wierzyciel egzekwujący wniósł o sprzedaż komisową zajętej koparki i walca oraz dwóch pozostałych walców zastawionych na rzecz wierzyciela egzekwującego. Pismem z 2 lipca 2012r. [k.39 akt Km.4225/12] komornik zawiadomił pozwanego zastawnika o zajęciu koparki (pozwany miał zastaw rejestrowy także na tej koparce) i w tym samym dniu obwieścił o licytacji [k.42 akt Km.4225/12] koparki i jednego walca oraz złożył ofertę sprzedaży komisowej [k.43-44] drugiego walca (żaden z walców nie był zastawiony na rzecz pozwanego). W dniu 20 lipca 2012r. komornik sprzedał koparkę i walec [protokół k.79bis akt Km.4225/12].

W dniu 21 lipca 2012r. w toku tej samej egzekucji (z wniosku BS w Z.) komornik zajął m.in. walce A i B [protokół zajęcia k.85 akt Km.4225/12 poz.1,4] i oddał je pod dozór (...) odział w R. (maszyny zostały zajęte na drodze zarządzanej przez (...)). Komornik wyznaczył licytację na 2 sierpnia 2012r. na g. 14.00 [k.96 akt Km.4225/12]. W dniu licytacji do kancelarii komornika wpłynęło pismo [k.109 akt Km.4225/12] dłużnika (zastawcy) zawiadamiające o zastawach na walcach na rzecz pozwanego. W tym samym dniu komornik sporządził zawiadomienie dla pozwanego o zajęciu bez informacji o dacie zajęcia [k.119 akt Km.4225/12] i złożył ofertę sprzedaży komisowej walców [k.126-127]. Dzień później, tj. 3 sierpnia 2012r., komornik sporządził obwieszczenie [k.130 akt Km.4225/12] o licytacji walców w dniu 20 sierpnia 2012r. i anulował ofertę sprzedaży komisowej [k.131 akt Km.4225/12], lecz nie zawiadomił pozwanego zastawnika o licytacji. W dniu 10 sierpnia 2012r. do kancelarii komornika wpłynął wniosek pozwanego o zwolnienie walców spod zajęcia [k.174 akt Km.4225/12 poz.2,3] ze względu na zamiar przejęcia walców na własność zgodnie z umowami zastawniczymi.

Na licytacji w dniu 20 sierpnia 2012r. obydwie walce (A i B) nabył powód [protokół k.224 akt Km.4225/12] za cenę 97.500 zł (walec A) i 78.750 zł (B) i w tym samym dniu komornik zwrócił się do dozorczy (...)) o wydanie walców powodowemu nabywcy [k.228].

W dniu licytacji do kancelarii komornika wpłynęło pismo pozwanego zastawnika z datą 16 sierpnia 2012r. [k.229 akt Km.4225/12] podtrzymujące wniosek o zwolnienie walców spod zajęcia. Do pisma pozwany dołączył oświadczenia z 1 sierpnia 2012r. o przejęciu walców na własność na mocy umów zastawniczych [k.231,235 akt Km.4225/12] oraz protokoły ich wydania przez dłużnika w dniu 1 sierpnia 2012r. [k.232,236 akt Km.4225/12]. Pismem z 23 sierpnia 2012r. [k.260 akt Km.4225/12] komornik zawiadomił zastawnika o dacie zajęcia walców (21 lipca 2012r.) i ich sprzedaży w dniu 20 sierpnia 2012r. Okazało się, że pozwany już 1 sierpnia 2012r. powołując się na zastaw rejestrowy oświadczył dozorczy zatrudnionemu przez (...) Sp. z o.o. (pilnującą maszyn na zlecenie (...)), że ma prawo do zabrania walców [pismo (...) Sp. z o.o. do pozwanego z 7 września 2012r. k.294 akt Km.4225/12], i zabrał walce.

W dniu 22 sierpnia 2014r. została ogłoszona upadłość układowa dłużnika przy pozostawieniu mu zarządu masą upadłości.

W dniu 29 sierpnia 2012r. do kancelarii komornika wpłynął wniosek powodowemu nabywcy o odebranie walców pozwanemu [k.277 akt Km.4225/12]. W dniu 13 września 2012r. komornik wezwał pozwanego do wydania walców powodowemu nabywcy. Pismem z 18 września 2012r. [k.302 akt Km.4225/12] pozwany zastawnik odmówił wydania powołując się na wniesienie skargi na czynność komornika i powództwa o zwolnienie walców od egzekucji.

Zastawnik istotnie przed SO w Gdańsku wytoczył przeciwko wierzycielowi egzekwującemu powództwo ekscydencyjne. SO w Gdańsku post. z 23 października 2012r. [k.354 akt Km.4225/12] odmówił zastawnikowi udzielenia

zabezpieczenia, ponieważ walce zostały skutecznie sprzedane (powodowi w niniejszej sprawie). Wyrokiem z 14 lutego 2013r. powództwo ekscydencyjne zostało oddalone.

Pismem z 26 marca 2013r. [k.363 akt Km.4225/12] powodowy nabywca wniósł o wszczęcie egzekucji wobec zastawnika obowiązku wydania walców.

W dniu 7 maja 2013r. nabywca wytoczył przeciwko zastawnikowi powództwo o wydanie walców, a SO w Krakowie post. z 6 czerwca 2013r. zabezpieczył roszczenie przez zajęcie walców. W dniu 19 czerwca 2013r. nabywca wniósł o wykonanie zabezpieczenia, a komornik pismami z 8 lipca 2013r. [k.23,25 akt Km.977/13] zawiadomił zastawnika o wszczęciu egzekucji i wezwał do wskazania miejsca położenia walców. Komornik udał się z pismami do odpowiedniego biura zastawnika, w którym jako przechowawcę walców wskazano mu D. K. prowadzącego firmę (...). Komornik sporządził protokoły zajęcia walców [k.27 akt Km.977/13]] i oddał je pod dozór D. K..

Pismem z 15 lipca 2013r. [k.33 akt Km.977/13] powód wniósł o zmianę dozorcę na swojego małżonka. Post. z 30 lipca 2013r. [k.39 akt Km.977/13] komornik uwzględnił wniosek (ze względu na wysokie wynagrodzenie żądane przez dotychczasowego dozorcę) i wyznaczył przejęcie walców przez nowego dozorcę na 9 sierpnia 2013r., co nastąpiło protokołami z tego dnia [k.44,45 akt Km.977/13].

Wyrokiem z 26 listopada 2013r. [k.166] SO w Krakowie nakazał zastawnikowi wydanie walców nabywcy, a SA w Krakowie wyrokiem z 14 maja 2014r. [k.160] oddalił apelację zastawnika.

W dniu 24 grudnia 2013r. powodowy nabywca sprzedał walec A za 172.200 zł [k.182].

W razie posiadania walców powodowy nabywca mógł je wynajmować wg stawki 600 zł dziennie netto za walec.

Sporny był możliwy do uzyskania czynsz najmu walców. W sprawie przed SO w Krakowie o sygn. I.C.626/14 powód dochodził wynagrodzenia za korzystanie przez pozwanego z innego walca (marki A. (...)) zajętego razem z walcami A i B, kupionego przez powoda na tej samej licytacji i odzyskanego razem z walcami A i B. W sprawie tej biegły sądowy sporządził pisemną opinię [k.204], wg której stawki najmu netto walców tego rodzaju wynoszą od 500 do 900 zł netto dziennie, a średnia stawka wynosi 730 zł netto. Biegły uznał, że żądana przez powoda stawka 600 zł nie jest wygórowana w stosunku do cen rynkowych [k.207]. Sąd przeprowadził dowód z tej opinii [k.227] oraz dowód z ustnej opinii tego samego biegłego [k.226], wg którego wszystkie 3 walce mają zbliżone parametry techniczne, a tym samym pisemna opinia co do stawek najmu walca (...)w pełni stosuje się do walców A i B. Przez przeoczenie sąd nie wydał postanowienia o przeprowadzeniu dowodu z ustnej opinii, a jedynie ustnie zapowiedział przeprowadzenie tego dowodu zarz. z 23 czerwca 2015r. [k.218].

Celem powoływania biegłych przez sąd jest zapewnienie ich bezstronności. Nie ma przeszkód do wykorzystania opinii z jednej sprawy w innej sprawie, o ile tylko w pierwszej sprawie biegli zostali prawidłowo powołani. Strony nie sprzeciwiły się przeprowadzeniu dowodu z pisemnej opinii ze sprawy I.C.626/14, aczkolwiek powód (niekwestionujący też opinii) z ostrożności wniósł o ponowną pisemną opinię.

Ponad ustalony stan faktyczny powód wniósł o ustalenie, że w trakcie bezprawnego władania walcami przez pozwanego zastawnika uległy one uszkodzeniu, lecz sąd nie ustalił takiego faktu. Obecnie nie jest możliwe ustalenie stanu maszyn w chwili przejęcia posiadania przez zastawnika w dniu 1 sierpnia 2012r. i chwili utraty posiadania w dniu 9 sierpnia 2013r. Zastawnik bezprawnie i podstępem przejmujący walce naraża się na domniemanie, że walce były w należyтым stanie technicznym (tj. gotowe do pracy). W interesie zastawnika leży udokumentowanie stanu walców w chwili przejęcia, czego zastawnik zaniechał. Jednakże powodowy nabywca także zaniechał należytego udokumentowania stanu walców w chwili odzyskania posiadania. Małżonek powoda uzyskał władanie w dniu 9 sierpnia 2013r. i w dniu 14 sierpnia 2013r. działająca na jego zlecenie (...) Sp. z o.o. za wynagrodzeniem 1.845 zł [faktura k.38] sprawdziła walce i wymieniła dostrzeżone braki [k.39 akt IX. GC. 328 i 329/14].

Powód zaniechał zawiadomienia pozwanego przed tymi oględzinami i nie doręczył pozwanemu niezwłocznie protokołów (kart maszyny) sporządzonych przez (...) Sp. z o.o., czym uniemożliwił pozwanemu jakąkolwiek weryfikację. Powód zamówił także wyceny maszyn w (...)[k.48 GC.328/14 i k.52 GC.329/14]. Nie wiadomo, czy rzeczoznawca oglądał maszyny, czy oparł się na kartach sporządzonych przez B.. W karcie walca A pozycja pt. "1. Akumulatory do wymiany" została dopisana niewątpliwie po sporządzeniu karty. Powód nie przedłożył faktury (...). Powyższe wątpliwości nie pozwalają na uznanie stanu maszyn z dnia ich przejęcia przez powoda za wykazany, a tym samym bezprzedmiotowe jest domniemanie, że w dniu 1 sierpnia 2012r. walce były gotowe do użytku.

Sąd zważył, co następuje:

Pozwany zastawnik władał walcami w złej wierze. Komornik zajął walce w dniu 21 lipca 2012r. i oświadczenie o przejęciu przedmiotów zastawu na własność złożone po tym dniu nie przenosi własności niezależnie od wiedzy zastawnika o zajęciu (art. 21a u.r.z.z.r.). Ponadto zastawnik najpierw wniósł do komornika o zwolnienie walców od zajęcia ze względu na zamiar przejęcia ich na własność, a dopiero później pismem z 16 sierpnia 2012r. zawiadomił komornika o przejęciu walców na własność dołączając do pisma oświadczenia o przejęciu na własność opatrzone datą 1 sierpnia 2012r. Powyższe świadczy, że zastawnik sfalszował datę oświadczenia o przejęciu na własność. Zastawnik otrzymał zawiadomienie o zajęciu (komornik wadliwie nie wskazał w zawiadomieniu daty zajęcia) zapewne po 1 sierpnia 2012r., błędnie założył, że zajęcie nastąpiło po tym dniu i sporządził oświadczenia o przejęciu opatrzone fałszywą datą.

Powód nabył walce w dniu 20 sierpnia 2012r. i żąda wynagrodzenia za korzystanie od 22 sierpnia 2012r. Zastawnik dowiedział się o zajęciu najpóźniej 10 sierpnia 2012r., gdyż w tym dniu do komornika wpłynął wniosek zastawnika o zwolnienie walców spod zajęcia. Dlatego powodowemu nabywcy na podstawie art. 225 K.c. przysługuje wynagrodzenie za korzystanie z walców w wysokości 600 zł dziennie za każdy z dwóch walców, tj. po 211.200 zł za okres do 9 sierpnia 2013r.

Korzystaniem z rzeczy w rozumieniu art. 224 i 225 K.c. jest władanie nimi z wyłączeniem właściciela. Szkoda powodowego właściciela jest niewątpliwie znacznie niższa. Powód sprzedał walec A za 172.200 zł i zakładając, że suma ta odzwierciedla jego wartość rynkową, wynagrodzenie 600 zł dziennie oznacza rentowność w skali roku 127%. Skoro, jak sąd ustalił, stawka 600 zł dziennie jest stawką rynkową i cena 172.200 zł jest ceną rynkową, to koszty utrzymania walca w gotowości do najmu muszą być znaczne (konserwacja, wymiana normalnie zużywających się części). Ponadto zapewne nie jest możliwe wynajmowanie walca przez 356 dni w roku. Jednakże wynagrodzenie z art. 225 K.c. nie jest odszkodowaniem, lecz jest wynagrodzeniem, jakie musiałby uiszczyć bezprawny posiadacz za możliwość legalnego władania określoną rzeczą, i tym wynagrodzeniem jest 600 zł dziennie. Art. 225 K.c. pełni w stosunku do właściciela funkcję odszkodowawczą, lecz przede wszystkim jego celem jest pozbawienie bezprawnego posiadacza korzyści z posiadania przez zobowiązanie go do zapłaty takiego wynagrodzenia, jakie musiałby zapłacić w razie najmu rzeczy.

Zastawnik podniósł szereg zarzutów co do prawidłowości postępowania egzekucyjnego, a w szczególności naruszenie obowiązków z art. 8051 K.p.c., lecz za naruszanie praw zastawnika odpowiada komornik, a nie nabywca w egzekucji sądowej.

Ponieważ sąd nie ustalił uszkodzenia walców w okresie władania nimi przez zastawnika, obydwa powództwa zostały oddalone w tym zakresie.

Za oględziny 3 walców (...) Sp. z o.o. wystawiła jedną fakturę na sumę 1.845 zł [k.38], a powód dochodził refundacji tej sumy w każdej z 3 spraw: IX.GC.328/14, IX.GC.329/14 i I.C.626/14. Suma ta została już zasądzona na rzecz powoda w sprawie I.C.626/14. Ponadto właścicielowi przysługuje zwrot kosztów zbadania rzeczy, jeśli posiadacz oddając rzecz odmawia sporządzenia wspólnego protokołu odnośnie jej stanu technicznego lub sporządzenie takiego protokołu wymaga specjalistycznej wiedzy. Powód nawet nie próbował sporządzić z pozwanym wspólnego protokołu i jak wyżej uzasadniono tryb sporządzenia protokołów (...) Sp. z o.o. pozbawił je mocy dowodowej, a tym samym oględziny te były zbędnym wydatkiem powoda.

koszty

Na podstawie art. 98 i 100 K.p.c. powodowi w każdej ze spraw przysługuje zwrot opłaty 5% od zasądzonej sumy, tj. po 10.560 zł.

Nakład pracy pełnomocników uzasadnia koszty zastępstwa w wysokości 1,5 stawki minimalnej, tj. 10.800 zł.

W sprawie IX.GC.328/14 powód wygrał w 80%, pozwany w 20% i powodowi przysługuje różnica, tj. 60% z 10.800 zł, czyli 6.480 zł. Po dodaniu opłaty 10.560 zł i zaokrągleniu powodowi przysługuje 17.000 zł.

W sprawie IX.GC.329/14 powód wygrał w 97,5%, pozwany w 2,5% i powodowi przysługuje różnica, tj. 95% z 10.800 zł, czyli 10.260 zł. Po dodaniu opłaty 10.560 zł i zaokrągleniu powodowi przysługuje 20.800 zł.